

Talousvaliokunnan kuuleminen

6.2.2025

koskien hallituksen esitystä HE 197/2024 vp

Prof. Pertti Järventausta
Sähkötekniikka, Tampereen yliopisto

Yhteenveto lausunnossa esitetyistä huomioista

- Käsittelen lausunnossani
 - jakelumaksujen rakenteiden yhtenäistämistä ja sähköjakelun tehopohjaisen hinnoittelun edistämistä
 - markkinapohjaista kuormanohjausta
 - liittymisjohdon määritelmän täsmentämistä
 - liittämisvelvollisuuteen liittyviä kysymyksiä
- Kokonaisuutena hallituksen esitysluonnos parantaa direktiivin ja TEM:n Älyverkkotyöryhmän tavoitteiden mukaisesti
 - sähkön käyttäjän asemaa sähkömarkkinoilla ja sähköverkon käyttäjänä
 - luo uusia edellytyksiä oman sähkön käytön ja kustannusten hallinnalle ja sähkön käyttäjien aktiivisemmalle osallistumiselle sähkömarkkinoille

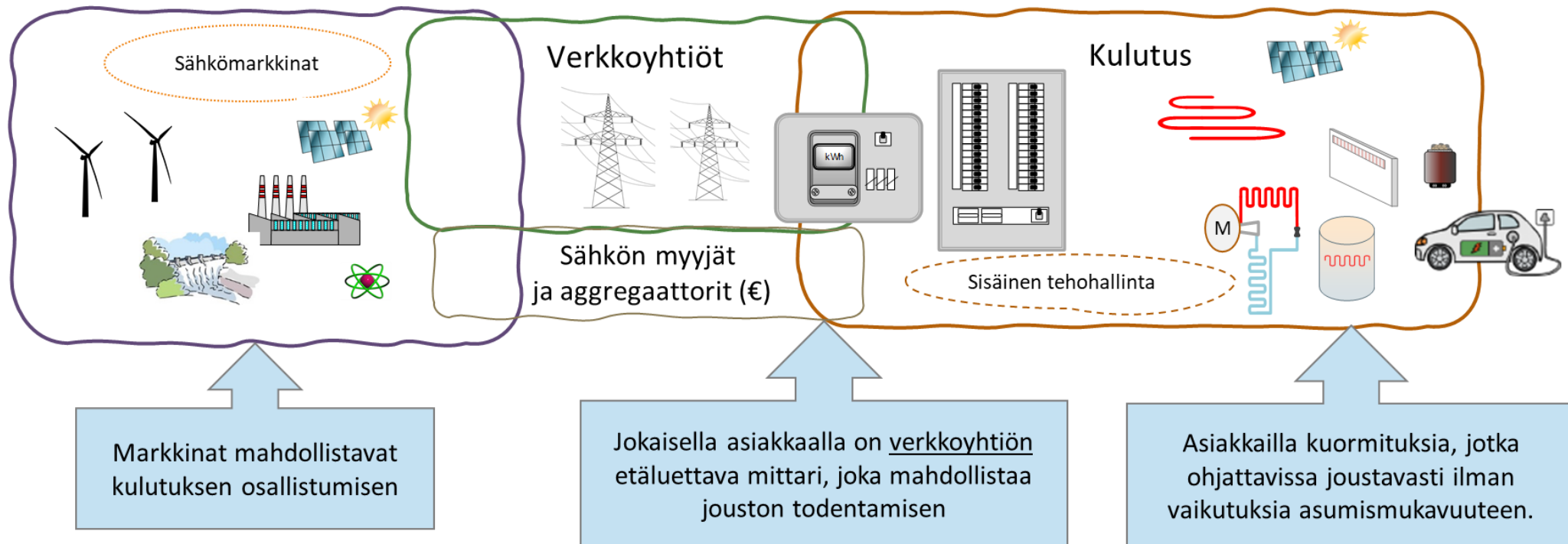
Yhteenvedo lausunnossa esitetyistä huomioista

- ***Jakelumaksujen rakenteiden yhtenäistäminen ja sähkönjakelun tehopohjainen hinnoittelun edistäminen***
 - Esitys maksukomponenttien määrän rajaamisesta perus-, kulutus- ja tehomaksuihin on perusteltu.
 - Verkkopalvelumaksujen rakenteiden harmonisoinnille on olemassa selkeä tarve, erityisesti tehomaksun määräytymisperusteiden osalta, joita on nykyisin käytössä useita hyvin erilaisia.
 - Verkkopalvelumaksu, joka sisältää myös asiakkaan käyttämään huipputehoon pohjautuvan maksukomponentin (ns. tehomaksukomponentti)
 - lisää asiakkaan mahdollisuuksia vaikuttaa omaan verkkopalvelumaksuunsa,
 - turvaa verkkoyhtiölle vakaan liiketoiminnan ja verkon ylläpidon verkkopalvelumaksun sisältäessä verkon mitoitukseen liittyvän näkökulman,
 - sisältää koko sähköenergiajärjestelmän resurssi- ja energiatehokkuuteen kannustavia ominaisuuksia,
 - toteuttaa nykyistä paremmin sähkömarkkinalain edellyttämää aiheuttamisperiaatteeseen pohjautuvaa verkkopalvelumaksujen hinnoittelua,
 - vähentää eri asiakkaiden välillä tapahtuvaa ristisubventiota,
 - luo edellytyksiä muille sähkömarkkinatoimijoille kehittää jo olemassa olevia palveluita tai luoda täysin uutta liiketoimintaa ja palveluita
 - Tehomaksun harmonisoinnille luo hyvän pohjan Energiaviraston jo aiemmin laatima suositus (diaarinumero 2114/400/202).
 - Tehomaksun käyttöönoton yhteydessä asiakasviestintä on tärkeää myös huomioida.

Yhteenveto lausunnossa esitetyistä huomioista

• *Markkinapohjainen kuormanohjaus*

- Sähkömittareiden kautta tehtävän markkinaehtoisin kuormanohjauksen edistäminen lisää monella tapaa asiakkaiden ja sähkömarkkinatoimijoiden (ml. verkonhaltijat) mahdollisuuksia kulutusjouston ja uusien tuotteiden kehittämiseen.
- Kohtuuhintainen ratkaisu tarjolla kaikille asiakkaille
- Avoin ja toimittajasta riippumaton alusta markkinaehtoisille ohjauksille edistää myös älykkäämpien kulutusjoustoratkaisujen markkinoiden kehittymistä.

Yhteenvedo lausunnossa esitetyistä huomioista

- **Markkinapohjainen kuormanohjaus**

- Hallituksen esityksessä tarkennetaan 49 a §:ää siten, että sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelut sisältävät loppukäyttäjän kuormanohjaukseen liittyvien tietojen ylläpidon ja välittämisen lisäksi jakeluverkonhaltijan tuote- ja laskurivitietojen ylläpidon ja **tiedonvaihdon** järjestämisen sekä vähittäismyyjän tuote- ja laskurivitietojen ylläpitomahdollisuuden ja **tiedonvaihdon** järjestämisen.
- Nykyisellään jakeluverkon haltija ei tiedä asiakkaansa sähköön myyntiyhtiön tuotetta, mikä hankaloittaa erityisesti dynaamisesti hinnoiteltujen tuotteiden verkostovaikutusten huomioimista verkon käyttötoiminnassa ja suunnittelussa.
- Sähköön pörssihintaan pohjautuvat dynaamisesti hinnoitellut myyntituotteet voivat johtaa sähköverkon kuormitushuippujen kasvamiseen asiakkaiden kuormien ohjautuessa sähköön markkinan mukaisille halvoille tunneille.
- Vähittäismyyjän tuotetiedon tiedonvaihdon järjestämiseen liittyvä tarkennus lisää osaltaan jakeluverkkoyhtiön mahdollisuuksia huomioida jakeluverkon käyttötoiminnassa ja suunnittelussa markkinaehtoinen kuormanohjaus sekä asiakkaan kuormien vasteet, jotka pohjautuvat sähköön myyjän tuotteiden dynaamisiin vaikutuksiin.

Yhteenvedo lausunnossa esitetyistä huomioista

- ***Liittymisjohtoon määritelmän täsmentäminen***

- Esitys liittymisjohtoon määrittelyn täsmentämisestä on hyvin perusteltu.
 - Esityksen mukaan yhden tai useamman voimalaitoksen sähköverkkoon yhdistävään liittymisjohtoon on mahdollista liittää myös yksi tai useampi energiavarasto.
 - Erityisesti sääriippuvan tuuli- ja aurinkoenergian tuotantolaitosten yhteydessä olevat energiavarastot ovat koko sähköjärjestelmän näkökulmasta hyödyllisiä ja osaltaan myös edistävät uusiutuvan energian investointien lisääntymistä.
- Hallituksen esitys **edistää myös yhteiskunnan sähköistymisen näkökulmasta tärkeän sektori-integraation laajentumista mahdollistaen mm. energiavarastoon kytketyt lämmitysratkaisut (esimerkiksi ns. hiekka-akku) tai energiavarastona toimivat erilaisten lämmitysratkaisujen lämpövarastot**, mikä osaltaan parantaa myös sähköistyvän yhteiskunnan resilienssiä.

Yhteenvedo lausunnossa esitetyistä huomioista

- ***Liittymisjohdon määritelmän täsmentäminen***

- Olisi kuitenkin hyvin perusteltua harkita, että liittymisjohdon määrittelyä laajennettaisiin siten, että yhden tai useamman voimalaitoksen ja yhden tai useamman energiavaraston lisäksi liittymisjohtoon olisi mahdollista liittää myös voimalaitoksen tai energiavaraston omistajan **sähkönkäyttökohde sellaista toimijan omaa sähkön käyttöä varten, jossa sähkö muunnetaan oman liiketoiminnan tuotannontekijäksi.**
 - esimerkiksi sähköajoneuvojen latauspiste, vedyn tuotantolaitos tai sähköistettävä teollisuusprosessi
- Ehdotan lisäystä 3 § kohtaan 5 e) seuraavasti:
 - 5) *liittymisjohdolla* sähköjohdon ja muiden sähköverkkoon liittämiseen tarvittavien sähkölaitteiden ja -laitteistojen muodostamaa yhtenäistä kokonaisuutta, jolla liitetään sähköverkkoon liittyjän tai liittyjien:
 - a) sähkönkäyttökohde;
 - b) yksi tai useampi toisiinsa kytketty energiavarasto;
 - c) yksi tai useampi voimalaitos;
 - d) yksi tai useampi voimalaitos ja niihin kytkeytyvät yksi tai useampi energiavarasto;
 - e) **yksi tai useampi voimalaitos ja niihin kytkeytyvät yksi tai useampi energiavarasto sekä niihin kytkeytyvä sähkönkäyttökohde;**
- Ehdotus vähentää painetta sähköverkon vahvistamisinvestoinneille, parantaa energiajärjestelmän kokonaistehokkuutta, edistää sektori-integraatiota, sekä mahdollistaa kattavamman osallistumisen reservimarkkinoille sekä ylös- että alassäätöön.

Yhteenveto lausunnossa esitetyistä huomioista

- ***Liittämisvelvollisuus***

- Hallituksen esitys selkiyttää sähkömarkkinalain säädöksiä kohtuullisen liittämisaajan vaatimuksesta huomioiden direktiivin verkkoon liittämistä koskevat säännökset ja on siten perusteltu.
- Myös liittämisvelvollisuuteen ja verkon vapaaseen kapasiteettiin liittyvät vaatimukset jaettavasta informaatiosta edistävät investointeja ja niiden resurssitehokasta kohdentumista.
- **Liittämisvelvollisuuteen liittyviä säädöksiä voisi lisäksi tarkentaa myös siltä osin, miten liittymän rakentamiseen kohdistuvat liittymismaksut heijastaisivat aiempaa paremmin aiheuttamisperiaatteen mukaisia kustannuksia.**